

100 jaren Ford op Historisch Festival

Op zaterdag 24 en zondag 25 juli viert de Historische Motoren en Tractoren Vereniging het vijfde lustrum met het 25-ste Internationale Historische Festival op de Vosberg in het Limburgse Panningen. Tijdens dit jubileum krijgen vele thema's extra aandacht zoals de oogst van aardappelen en graan in vroegere tijden en trekkers en motoren van Nederlands fabrikaat. Speciale aandacht krijgt het eeuwfeest van Ford trekkers met een markant exemplaar op het erepodium. Wij hebben de historie van Ford nog eens kort samengevat.

Tekst en foto's: Jannes Hoenderken

Eigenlijk een jaar te laat, want in het logo op de neus van de Ford Red Tiger jubilee, uitgebracht bij het gouden jubileum, staat het cijfer 1903 als startdatum. Niet erg want de presentatie van de eerste trekker is niet dezelfde als de stichtingsdatum van de Ford Motor Company. Al aan het eind van de 19de eeuw zag Henry Ford toekomst in gemechaniseerde tractie. Uit auto-onderdelen bouwde hij toen al de 'Quadricycle'. Door geringe interesse bleef het project jarenlang op een laag pitje staan. In 1917 werd de draad weer opgepakt en kwam Ford met een echte trekker op de markt. Deze Fordson F wordt algemeen aangemerkt als de eerste echte landbouwtrekker, met een viercilinder in lijn geplaatste motor van 18 pk en een transmissie met drie versnellingen. Voor de haakse overbrenging gebruikte Ford een wormwiel in de achterbrug. Doordat een wormwiel zelfremmend is, kon de trekker niet worden aangesleept.

De Fordson F wordt in 1928 opgevolgd door het type N, ook met een viercilinder motor die maximaal 27 pk levert. Ook deze trekker heeft een wormwiel voor vermogensoverdracht. Deze Fordson N heeft met een 'hangbuik' een zeer geringe vrije ruimte. In 1945 wordt dit type opgevolgd door de befaamde Blauwe Reiger. Het wormwiel in de haakse overbrenging maakt plaats voor pignon en kroonwiel.

Praktische info

Het Internationale Historisch Festival vindt plaats op de Vosberg in het Limburgse Panningen aan de Ninnesweg 176 ten zuiden van de snelweg A67 afslag 38 Helden/ IJsselstein. Toegang zaterdag 24 juli van 10.00 tot 18.00 uur. en zondag 25 juli van 9.00 tot 17.00 uur. Voor meer informatie, bel (048) 557 14 25 (na 18.00 uur) en raadpleeg www.hmtklep.nl.

Heel apart is ook de natte plaatkoppeling die bij dit type draait in de motorolie.

▪ Efficiënt en zuinig

Hoewel het aantal trekkertypen voorsnog beperkt blijft, streven de constructeurs naar uitwisselbare componenten om enerzijds grotere aantal te kunnen produceren en anderzijds de omvang van het onderdelenmagazijn te beperken. 'Zuinigheid troef', ook toen in 1945 de productie van de Blauwe Reiger begon. Door het plotseling omschakelen van type N op de productie van de Blauwe Reiger was de voorraad onderdelen bij lange na niet op. Deze zijn toen in zulke grote aantallen in het nieuwe type gebruikt, dat feitelijk een tussenserie is gemaakt voordat de echte Blauwe Reiger van de band rolde.

▪ Henry en Harry

In 1938 komt Henry Ford in contact met Harry Ferguson. Dat leidt ruim een jaar later

De Fordson F, eigenlijk de eerste landbouwtrekker.

Opvolger van de Fordson F is deze Fordson N. Eenvoud is het kenmerk van het ware, als je de achterkant ziet.

tot de productie van de Ford-Ferguson, type 9N, een trekker met een viercilinder motor van 26 pk en een gewicht van slechts 1.150 kg met het later algemeen toegepast Ferguson-systeem voor trekkrachtregeling op de hef-inrichting. Van het type 9N zijn er tot aan 1946 meer dan 300.000 gemaakt. Echter, als twee eigenzinnige heren gaan ruziën, gaat iedereen zijns weegs. Ford gaat in Amerika verder met de productie van de Dearborn met een verticaal gelijnde grille. Deze lichte Dearborn blijft tot 1953 in productie en wordt opgevolgd door de Ford Red Tiger. Uit de Engelse Fordfabriek rolt de Fordson Dexta van de band, na enige jaren opgevolgd door de Super Dexta. In 1965 introduceert Ford een compleet nieuwe trekkerlijn met als lichtste type de Ford 2000 Dexta. Daarmee verdwijnt ook de merknaam Fordson.

Bij de zwaardere trekkers wordt de Blauwe Reiger in 1952 opgevolgd door de Fordson Major, een voor die tijd forse trekker met

mooie ronde vormgeving. Later volgen de typenamen: Power Major en Super Major. Ook deze typen maken in 1965 plaats voor de 1000-serie met als topmodel het type 9000 met een zescilinder turbomotor van 145 pk.

▪ Select-o-speed

Een echte innovatieve ontwikkeling bij Ford is de transmissie met Select-o-speed. Daarmee kon de bestuurder met een hendeltje op het dashboard over 10 trappen vooruit en 2 achteruit schakelen zonder te ontkoppelen. Door de mechanische wijze van bedienen trad nogal wat verlies aan vermogen op en bovendien was het systeem nogal storingsgevoelig. Anderzijds is het systeem wel de voorloper van de fullpowershift-transmissie.

▪ Einde Ford

Door de groeiende belangstelling voor bestuurdercomfort komt Ford in 1975 met de zogenoemde 100-serie (van 2600 tot 9600) naar

buiten, nu met een geluidsarme veiligheids-cabine. De serie bestaat uit negen modellen. Om aan de vraag naar nog grotere vermogens te kunnen voldoen, introduceert Ford in 1979 de TW-serie, krachtpaters van 132 tot 186 pk. De Ford 10-serie, bestaande uit zes typen, volgt in 1981 de 100-serie op. In deze 10-serie bouwt Ford voor het eerst een gesynchroniseerde transmissie. De ontwerpers hebben de smaak te pakken, want daarna volgt de 20-serie, de 30-serie en in 1991 de 40-serie. Door de fusie met New Holland verandert de merknaam in Ford New Holland. In 1994 neemt Fiatgeotech Ford New Holland over. Een nieuwe trekkerserie komt nog uit in twee kleuren en onder beide merknamen. Pas in 1996 komt de eerste trekkerserie op de markt onder de naam New Holland en is merknaam Ford bij landbouwtrekkers definitief verdwenen. En toch, doordat de blauwe kleur is gebleven, zullen velen het nog jarenlang over Ford-trekkers hebben. ■

De Blauwe Reiger heeft veel meer vrije ruimte dan zijn voorganger de Fordson N met zijn hangbuik.

De Ford Dearborn tijdens het eerste lustrum van de zusterorganisatie OMTV.

De Fordson Dexta, opvolger van de Dearborn.